

XXII. Porro per illud temporis licet Clerici nulla peculiari tonsura a laicis distinguerentur, semper tamen ipsis præscripta in capillio modestia, vetitum comam nutrire. Hoc indicant tum modò producta veterum testimonia, ac præcipuè Hieronymi; tum etiam Concilii Carthag. IV, Can. XLIV, *Clericus nec comam nutriat, nec barbam radat*. Atqui ad hanc in capillio modestiam omnes promiscuè fideles hortatur Apost. I, ad Corint. Cap. XI, v. 14, *Vir quidem, si comam nutriat, ignominia est illi*: tum Constit. sic dictæ Apostolicæ *Lib. I, cap. 3*, fidelem admonent, *ut sit non capillum nutriens, nec pexus, nec comatus*. Adhæc Apostolus ipse I, ad Timoth. Cap. II, v. 9, *mulieres jubet eum verecundia, et sobrietate ornari se, et non in tortis crinibus*. Quibus verbis modestum quidem ornatum mulieribus, ut viris suis placeant, permittit Apostolus; at nimis quæsitâ ornamenta, ac inane verticis artificium devitare monet. Id quod quum in fœminis improbet Apostolus, quoniam, quæso, animi ardore, vehementique celo id in Clericis reprehendisset?

XXIII. Jam verò præter modestam capillorum brevitatem, Corona etiam clericalis invaluit, qua deraso vertice Clerici insigniuntur. Hujus originem quod spectat Hallerius *Lib. III, Eccles. Hierarch. Sect. III, Art. 3*, tres describit tonsuræ species, scilicet Clericorum, Monachorum, et Pœnitentium; atque hos Christianorum ordines tonderi jussos ab Ecclesia docet. Et sanè Conc. Tolet. III, *Can. XII*, præcipit, ut publicè pœnitentibus Episcopus, vel Presbyter caput tondeat. Tonsura enim habitus lectus erat, uti Sacræ Scripturæ, Historiæque testantur. Monachus verò, quia plangentis habet officium, uti supra ex Paullino monuimus, castam tonsuræ informitatem retinet. Tum ex Socrate *Lib. III, cap. 1*, Julianus Apostata ad eum abrasus Monachum simulavit. Illud autem discrimen statuit inter tonsuram Clericorum, et tonsuram Monachorum, et Pœnitentium, quod Clerici in modum Coronæ in signum ignitatis, illi verò abrassa cute in signum luctus tonderentur, eamque differentiam etiam nunc retineri docet; quippè qui inter Monachos Clerici sunt, coronam gestant, qui verò Laici toto capite tondentur.

XXIV. Igitur VI, ineunte sæculo Coronæ clericalis usus primum in Ecclesiam invecus videtur. (**) Synodus enim Toletana II, *Can. 1*, de tonsura clericali loquitur; (*) et Isidorus Hispalensis *De Offic. Eccles. Lib. II, cap. 4*, et Gregorius Turon. *de Glor. Martyrum, Lib. I, cap. 28*, sua ipsorum ætate Coronam clericalem jam in Ecclesiam inductam produnt. Atque adeo Synodus Toletana IV, an. 633, *Canone XLI*, Tonsuræ præceptum simul, et formam complectitur: *Omnes Clerici detonso superius capite toto, inferius solam circulem coronam relinquunt*. Ea tamen subiade paulatim ita contracta est, ut Con. Coloniense an. 1260, *Can. IV*, summum verticem radi jubeat, quàm vocat *Coronam*. Conc. Rothomag. an. 1072, *Can. XI*, anathema ejaculatur in Clericos coronam gestare detrectantes. Patentem esse debere sanxit Syn. Londinensis an. 1102. *Can. XII, Clerici patentem coronam habeant*. Ejus magnitudinem quatuor digitorum in diametro designavit Conc. Palentinum an. 1388, *Can. III*, (**) et Arandense *Can. XIV*, in Minoribus constitutis Ordinibus coronam adsignavit, quantum patebat *Regalè*. (*) Ut secundum uniuscujusque ordinem gestaretur mandavit Senon. an. 1528, *Can. XXIV*. Postremò magnitudinem pro singulis ordinibus definivit Mediolanense V, an. 1579, Etenim *Can. IV*, edixit, ut corona Presbyterorum quatuor haberet pollices in diametro, tres Diaconorum, a quibus non multum recederent Subdiaconi, duos verò corona minorum ordinum. (**) Complures Diœcesanæ Synodi depictis circulis uniuscujusque ordinis coronam designant. (*)

XXV. Coronæ clericalis significationes multæ sunt; nam 1, ex humilitatis professione, unde ortum habuit retinenda a Clericis est; quo intuitu imitationem, opprobriorum Christi significat. 2. Regiam Sacerdotis dignitatem indicat ex Isidoro Hispalensi *Lib. II, de Offic. Eccles. cap. 4*. 3. Temporalium curarum vacuitatem ex eodem Isidoro *ibidem*. 4. Demùm ex S. Thoma ob circularem figuram omnium perfectissimam Clericorum vitæ, sanctimoniamque perfectionem.

(**) XXVI. Sicuti jubebantur quondam Clerici caput radere, ita et radere quoque barbam vetabantur Syn. Carthag. præf. *Can. XLIV*, et Baremonensis an. 540, *Can. III*. Id quod obtinuisse videtur usque ad sæculum XI, quum Syn. Compostallana an. 1056, *Cap. II*, inter alia præcipiat Canonicis, *ut abscissas habeant barbas*. Quod dein confirmarunt Concilia Tolet. an. 1323, *Can. VII*, Complutense an. 1325, *Cap. II*, Hispalens. an. 1512, *Cap. XXIII*, ea adducta ratione a præf. Syn. Tolet. *ne sumendo Christi Sanguinem aliquid indecens contingere possit*. (*)

CAPUT VIGESIMUM TERTIUM.

DE CŒLIBATU CLERICORUM.

I. Opportuna hic sese offert occasio pauca, veluti Appendicis loco de Clericorum cœlibatu subnectendi. Quæ in re illòd primo constat, Sacerdotibus Christianis convenire quàm quod maximè, ut cœlibatum, vel saltem continentiam profiteantur. Purissima namque hostia, quàm suis manibus quotidie offerunt, atque adeo participant, aliisque participandam tradunt, ejusmodi vitæ institutum omnino requirere videtur. Ad rem Origines Homil. XXIII, in Num. *Videtur mihi, quod illius est solius offerre sacrificium indesinens, qui indesinenti, et perpetuè se devoverit castitati*.

II. Tum Apostoli sacerdotio, vel virginitatem conjunxerunt, vel perpetuè castitatis professionem. Filius namque Dei, qui *substantialiter* Pater est, quique de Virgine matre nasci voluit, Apostolos suos, atque eorundem successores puritatis suæ certo quodam modo voluit esse consortes. Atque hinc Hieron. Apol. contra Jovinianum: *Christus virgo, virgo Maria, utriusque sexus virginitatem dedicavere. Apostoli, vel virgines, vel post nuptias continentes. . . . adsumti in Apostolatam reliquerunt officium conjugale*. Profectò Sacerdotalis ordinationis character potiori, quàm Apostolatus, jurè puritatis candorem requirit.

III. Quamobrem primis sæculis, licet Clericis continentiae lex indicta non fuerit, consuetudine tamen, moribusque jam obtinebat, ut ad sacros promoti ordines, ab ipsis, quas legitimè antea sibi matrimonio uxores conjunxerant, abstinerent. Id patet tum ex nuper indicata Origenis auctoritate tum ex Hieron. Lib. adversus Vigil. *Quid facient inquit, Orientis Ecclesie? quid Aegypti, et Sedis Apostolicæ, quæ aut Virgines clericos accipiunt, aut continentes, aut si uxores habuerint, mariti esse desistunt?* tum deniquè vel maximè ex Eusebio *Demons. Evang. Lib. I, cap. 9*, ubi tamquam de disciplina universe jam diù servata loquitur, qua scilicet Episcopi, et Presbyteri, ut melioribus studiis vacarent liberius, se junctum a re uxoria victum adamabant, quippè qui divina, et incorporea sobole procreanda occupati tenerentur. Igitur moribus antiquissimis, atque adeo etiam Apostolicis disciplina in Ecclesiam inducta primis sæculis viguit, ut Episcopi, Presbyteri, et Diaconi perpetuam servarent continentiam.

IV. Quod verò per illud temporis Sacerdotes continentiae fibula nullo Apostolico, vel Ecclesiastico præcepto fuerint obstricti pluribus constat.

1. Ex eo, quod hujusce legis nulla mentio occurrat in Canonibus veterum Conciliorum.

2. Quinimò antiquæ Synodi haud semel occasionem habuere hujusce legis indicandæ; quod nunquam præstitere. Sic Concilium Nicænum *Can. III*, quo decernit non licere his, qui in Clero sunt, *subintroductas* habere mulieres. Gangrense *Can. IV*, ubi illos damnat, qui docent abstinendum ab oblatione Presbyteri conjugati. Neocæsareense *Can. 1*, quo depositionis pœna in Presbyteros, qui uxores acceperint, animadvertendum sancitur. Tum *Canone VIII*, eo dumtaxat casu Clericos jubet suas dimittere uxores scilicet ubi adulteratæ fuerint; ceterum cum his cohabitare non prohibet. Atque adeo Concilium Ancyranum *Can. X*, Diaconis etiam post ordinationem uxores accipere permittit, *ubi in ipsa ordinatione testati sunt, et dixerunt, oportere se uxores ducere, quum non possint sic manere*. Profectò Concilia hæc, aliaque per ea tempora celebrata in his, similibusque Decretis qui unquam Apostolici, vel Ecclesiastici de Cœlibatu præcepti non meminissent, si quod unquam fuisse nossent?

3. Pynito Gossiorum in Creta Episcopo sæculo II, Dionysius Corinth. auctor fuit, ne continentiae legem fratribus suis imponeret, ad quod ille propendebat, rationem adjungens; scilicet *ne grave onus castitatis, tanquam necessarium imponeret, sed ejus, quæ in plerisque hominibus insit, infirmitatis rationem haberet*. Eusebius Lib. IV, cap. 23.

4. Tum in Nicæna Synodo proponentibus quibusdam Episcopis Canonem condere, quo Clerici majores vetarentur cum uxoribus, quas ante ordinationem legitime sibi consociaverint, conjugale commercium habere, Paphnutius Episcopus Egyptius, vir non conjugii modo, verum et eujuslibet muliebris congressus omninò expers, illi propositioni *vehementer est vociferatus. Non grave hoc jugum Clericis, et Sacerdotibus esse imponendum. . . . neque enim omnes ferre posse tam districtæ continentiae disciplinam. . . . congressum viri cum uxore legitima castitatem esse adserens, ut qui in Clerum fuissent adscripti, juxta veterem Ecclesie traditionem jam non amplius uxores ducerent*: Socrates Lib. I, cap. 8, Sozomenus Lib. I, cap. 22.

5. Deniquè Socrates ipse *Lib. V, cap. 22*, narrat quidem in Thessalia auctore Heliodoro Tricæ Episcopo depositionis pœnam fuisse sancitam adversus Clericos, qui dormierint cum uxore, quam ante clericatum legitimo matrimonio sibi copulaverant. At statim subnectit: *Quum in Oriente cuncti sua sponte etiam Episcopi ab uxoribus suis abstineant, nulla tamen lege, aut necessitate obstricti id faciant*.

V. Porrò ex dictis plura colligere est. Primum Clericos primis illis sæculis non modò cum uxoribus cohabitasse, verum et rei uxoriæ aliquando vacasse. Quid enim unquam quàm a sobole procreanda abstinentiam præcipere, *grave onus castitatis*, aut *districta continentiae disciplina* dici quiverit? Tum vetus Ecclesiastica historia exempla præbet Episcoporum, et Presbyterorum, qui in Episcopatu, et Presbyteratu filios genuerunt: quod ipsis crimini imputatum non est. Id ex Socrate locè modo indicato constat, ubi statim subnectit: *Multi enim illorum, Episcopatus etiam sui tempore, liberos ex legitimo conjugio susceperunt*; et speciatim de Cheremone urbis Nili Episcopo narrat Eusebius *Lib. VI, cap. 41*, de Numidi-

co Presbytero Carthag. *Cyprianus Ep. 35*, de Cæcilio Presbytero etiam Carth. *Pontic. in vita Cypriani*; de Novato ipsemet Cyprianus *Ep. 40*, et de aliis alii.

VI. Alterum ejusmodi disciplinam non fuisse in Ecclesia generalem; sed plures etiam per illud temporis fuisse particulares Ecclesias, in quibus lex continentiae jam Clericis imposita fuerat; uti de Thessalia ex Socrate modo observavimus, qui et *ibidem* testatur id juris per Thessalonicam, Macedoniam, et Achaiam obtinuisse; et ex eo quoque evincitur, quod in Synodo Nicæna plures Episcopi de imponenda lege continentiae jam consenserant, licet sua cuique libertas relicta fuerit.

VII. Tertium: Majoribus Clericis post Ordinationem nuptias contrahere semper fuisse vetitum. Et quidem. 1. id *veterem Ecclesie traditionem* in Concilio Nicæno appellavit Paphnutius. 2. Synodus Neocæsareensis, uti supra videmus, depositionis pœna multandum sanxit Presbyterum, qui conjugium adtentaret. 3. Canon ex sic dictis Apostolicis XXV, Cantoribus dumtaxat, et Lectoribus uxores accipere permittit. 4. Vix Diaconos excipit supra productus Canon Ancyranus, qui tamen in ipsa ordinatione protestati fuerint, *oportere se uxores ducere, quum non possint sic manere*. Qua in re rigidior fuisse videtur Latinæ Ecclesie disciplina, ubi neque Episcopi indulgentia poterant Diaconi nuptias contrahere.

VIII. Porrò in Occidenti jam inde ab IV, ineunte sæculo lex continentiae imponi cepit. Patres Illiberitani in totum Episcopos, Presbyteros, et Diaconos, et omnes Clericos positos in ministerio continentiae fibula obstrictos voluere; *Can. XXXIII*, (**), alia tamen hujus Canonis versiones Episcopos, Presbyteros, et Diaconos ad continentiam constringunt, non alios. (*) Tum eodem exeunte sæculo Siricius Papa *Ep. ad Himerium Tarracon. cap. 7, ea Epist. IV, ad Africanos cap. 9*, Presbyteris, et Diaconis præcipit, ut ab uxoribus pridem ductis continent: id quod postea Innocentius I, *Ep. 2, ad Vitricum Rothomag.* Leo M. (**), etiam Subdiaconis (*) *Epist. 8, ad Anastas. Thessal.* alique deinceps Pontifices confirmarunt: tum et Concilia, uti *Carthaginensia II, III, et V, Can. III*, Tolentanum I, *Cap. I*, Taurinense *Can. VI*, Arausicanum *Can. XXII* &c. Videsis Thomassinum de Noy, ac Veter. Eccl. *Disciplina P. I, Lib. II, cap. 61*, quibus Decretis potiùs antiquissima Ecclesie Occidentalis disciplina confirmata est, quàm nova sanctio evulgata.

IX. Verum non æque feliciter res processit in Oriente. Etenim sensim adeo ab primævæ disciplinæ candore recesserant Clerici Orientales, ut satiùs videretur temperanda, quàm ad pristinam puritatem reducenda. Epiphanius *Hæres. LIX, num. 4*, de nonnullorum hac in re ignavia graviter conqueritur; subnectens, vix in Ecclesiis, ubi Ecclesiastici Canones adcuratè custodiuntur, primigenium illud institutum superesse. Socrates, uti supra monuimus, de sua ætate testatur, multos Presbyteros, atque adeo Episcopos in ipso Presbyteratu, et Episcopatu filios genuisse. Nimia, ac prava Agapetarum familiaritas in causa fuisse videtur, cur vetus hæc in re disciplina laxaretur, et corrumperetur. Porrò tanta, tamque gravis corruptela sic temperata est; scilicet, ut relicta Presbyteris, et Diaconis potestate suis legitimis utendi uxoribus, dumtaxat ad Episcopatum ii solummodò Clerici promoverentur, qui neque filios, neque nepotes, neque uxorem haberent, aut illi saltem non cohærent. Justinianus *Novella VI, cap. 1, § 3 et cap. 5*. Quæ disciplina in Synodo Trullana firmata ad hæc usque tempora apud Græcos perseverat: *Can. XII et sequent.* Illud præterea ex veteri disciplina in Synodo Trullana sancitum est, nimirum, ut quo tempore Clerici æque superiores, ac inferiores sacra contrectarent, ab uxoribus abstinerent.

X. Inferiores Ordines quod spectat in quibusdam Orientalibus Ecclesiis quarto sæculo Hypodiaconis, quod jam ad proximè ministrandum altari, et ad vasa sacra contrectanda admitti cepissent, lex continentiae indicta esse videtur: Epiphanius *Hæres LIX.* Idem videtur præscriptum in Hispania a Patribus Illiberitanis: continentiam enim injungunt, (***) ut aliqua hujus canonis versiones indicant, (*) non modò Episcopis, Presbyteris, et Diaconibus, verùm *et omnibus Clericis positus in ministerio.* Eadem erat quoque disciplina Ecclesie Romanæ tempore Leonis M. uti petat ex ejus *Ep. 84 ad Anastasium Thessalon.* Peculiaris quidam mos vigeat in Africa, ubi Lectores ad annos pubertatis venientes cogebantur aut uxorem ducere, aut continentiam profiteri: Conc. Carthag. III, *Can. XIX.* Verùm secutis temporibus relicta Clericis inferioribus matrimonii contrahendi potestate, soli Hypodiaconi legis continentiae fibula obstricti sunt: id quod stabili canone universali in Ecclesia obtinuit, hodieque obtinet: Gregorius M. *Lib. I, Epist. 24, et Lib. III Epist. 5.* Conc. Tolet. VIII, *Can. VI.* Concil. Aurelian. III, *Can. II,* aliæque per ea tempora habitæ Synodi. (*) Hispania quoque nunquam passa est, Sacris initiatos Ordinibus uxoribus prius ductis sociari, uti patet ex *laud. Epist. Siricii P. Syn. Tolet. I, præf. Can. I, Gerund. Can. VI, Tolet. II, Can. I. (*)*

XI. Igitur ut paucis rem omnem complectar: Lex continentiae primis sæculis in Ecclesia æque Orientali, ac Occidentali antiquissimis moribus ab majoribus Clericis servata; at nulla Apostolica, aut Ecclesiastica sanctione id jubente. Sæculo IV. ac V. æque Synodicis, ac Pontificiis Decretis disciplina hujusmodi in Occidente firmata. In Oriente quum Clerici a primævæ puritatis disciplina resilerent, tantummodò ad Episcopatum nonnisi vel cælibes, vel continentis promoti: idque per Canones præcipuè Trullanos. Denique quod ad Ordines inferiores varia primum fuit Ecclesiarum disciplina: at post in Ecclesia Latina soli Subdiaconi continentiae lege obligati.

XII. Atque ita se res habuit ad sæculum usque IX. et X. quandò nimium hæc in re laxata disciplina est. Quid verò dicam laxata? Satiùs dixerim, corrupta quàm quod maximè. Jam quidem sæculo VII. tantæ, tamque gravis corruptela præludia præcesserant; at instituta sub Pipino, et Carolo M. communi Clericorum vita, disciplina, quæ jam collabi incipiebat, reparata est. At post sæculum IX. barbararum gentium irruptio, disciplinæ remissio, morum corruptio, ac precipuè Synodi Provinciales intermissæ, reditus Ecclesiastici in stipendia militibus tributi, et Episcoporum, Clericorumque gravis ignorantia in causa fuere, cur in vetitum nefas Clerici nimium frequenter proruerent. Gravissima, quæ ex prava Clericorum libidine hæc ætate detrimenta Ecclesia passa est, satiùs erit silentio præterire, quàm in apertum producere. Deus enim visus est veluti repulisse plebem suam. Donec tandem medio sæculo XI misericordia motus excitatus est, tanquam dormiens, et Ecclesiam suam plerumque a mercenariis occupatam, optimis Episcopis, malis ingruentibus coercendis maximè intentis, instaurandam commisit. Hinc ex una parte Romanis Pontificibus, ex altera Episcopis, vel seorsim in suis Ecclesiis, vel in Synodis coactis strenue agentibus, eo res devenit, ut tandem Ecclesia lugubres vestes deponere, novasque induere videretur, Clericis continentiae jugo iterum se subjicientibus. Porro ad id gradatim deventum est, et quidem primo gravissimis in Clericos incontinentes sancitis pœnis, uti depositionis, atque etiam degradationis, tum et jactura bonorum: Thomassinus *Part. I, Lib. II, cap. 64.* Dein pœna excommunicationis in eosdem statuta, et eorundem etiam concu-

binis famulatu Ecclesiastico mancipatis. At magis, quàm pœnæ, sanctissimorum Pontificum, ac Presbyterorum exempla, et cohortationes, frequentes habitæ Synodi Provinciales, et barbariei pulsa caligine novus litterarum dies per Europam elucens plurimum contulere, ut Clerici tandem suæ professionis reminiscerentur.

XIII. Igitur Jure novo, scilicet post annum Christi millesimum, primum indicta non majoribus modo, verùm et inferioribus Clericis lex cælibatus, vel saltem continentiae; scilicet ut grassanti incontinentiæ fræna injicerentur. Ita Concilium Ticinense an. 1020. Bituricense an. 1031. Tolosanum an. 1056, aliaque apud Thomassinum *P. I, Lib. II, cap. 65.* At deinde veterem dumtaxat disciplinam revocari satiùs visum est: nimirum ut soli majores Clerici, ipsique adeo Subdiaconi cælibatus, vel dumtaxat continentiae legi subderentur, inferioribus eidem legi subductis: Concilia Rothomagense an. 1072, *Can. XV.* Juliobonense an. 1080, *Can. IX.* Melphitanum in Regno Neap. an. 1089, sub Urbano II, *Can. XII.* Claramontanum an. 1095, *Can. III.* Remense anno 1148, *Can. III.* Videsis Thomassinum *ibidem.*

XIV. Porro sæculo XII plura novæ disciplinæ capita in Ecclesiam inducta sunt: Primum, ut Clerici licet minores, si uxores ducant, ab ordine ablegentur, et Ecclesiis suis, sive beneficiis priventur: *Cap. 1, 2, 3, de Clericis conjugatis:* dein et omni clericali privilegio frustrati sunt: Innocentius III. *Cap. 7. eodem.* Demùm Honorius III *ibidem Cap. 9,* immunitate quoque Ecclesiastica res, et bona illorum non gaudere declaravit. Verùm hæc Pontificiæ Constitutiones non videntur suum sortitæ effectum. Haud multo post Bonifacius VIII. canonis, ac fori privilegium Clericis conjugatis, qui bigami non sint, vesteque utantur clericali, ac tonsuram gestent, vel reddidit, vel confirmavit. Eandem disciplinam firmarunt, quæ post secutæ sunt Synodi, ac demùm Tridentina Sess. XXIII, Ref. cap. 6. *In Clericis conjugatis servetur constitutio Bonifacii VIII, quæ incipit:* Clerici, qui cum unicis; modo hi Clerici alicujus Ecclesie servitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesie serviant, vel ministrent, et clericali habitu, et tonsura utantur: nemini quoad hoc, privilegio, vel consuetudine etiam immemorabili, suffragante. Jure Neapolitano ex novissima Concordatorum lege istiusmodi Clerici conjugati tantummodò privilegio fori, et quidem nonnisi ex parte fruuntur. Verùm de hoc Capite opportuniùs *Lib. III. (**)* At in Hispania ex *Leg. I et II, Tit. IV, Lib. I Novæ Recop. Trident.* Decretum de Clericis conjugatis adamussim observatur. (*)

XV. Alterum: Ordinem Sacrum tunc primum sæculo XIII impedimenti dirimentis naturam induisse. Et sanè Synodus Lateran. sub Innocentio II, an. 1139, *Can. VII et VIII,* hæc in re ita decrevit: *Diaconi, Subdiaconi, Regulares Canonici, Monachi, atque Conversi professi, qui sacrum transgredientes propositum, uxores sibi copulare præsumserint, separentur. Hujusmodi namque copulationem, quam contra Ecclesiasticam rationem constat esse contractam, matrimonium non esse censemus. Idipsum de Sanctimonialibus præcipimus. (**)* Quod dein confirmavit Syn. Remens. an. 1148, duos præf. Lateran. Canones transcribens *Can. VII* Videsis Gratian. *Can. XL, Caus. 27, Quæst. I,* qui illum tribuit Conc. Romano. (*)

(**) XVI. Jure Hispano ex *Leg. XLI, Tit. VI, Part. I.* Clerici a Subdiacoinatu contrahentes matrimonium excommunicantur, et Beneficiis privantur usque dum congruam egerint pœnitentiam: *Cap. 1 et 5 de Cleric. conjug. et Leg. XVIII,*

Tit. IV. Lib. I. Fori Judicium. Mulier verò scienter nubens, etsi specie tenus, Clerico in Sacris constituto, in servitutem tradebatur Ecclesiæ: *Can. X Dist. 31*, si ingenua esset, si autem ancila venundari debebat, et pretium Ecclesiæ cui Clericus inserviebat conferendum. Filii ex id genus matrimonio nati in parentum bona minimè succedebant: *Leg. II, Tit. III, Lib. V, Ordinam. Reg.* quin et in perennem Ecclesiæ servitutem redigendi erant: *Syn. Tolet. IX, Can. X.* Demùm hujus criminis cognitio ad S. Inquisitionis Tribunal spectat ex num. 8. Edicti quod singulis annis publicatur. (*)

XVII. Tertium: Uxori publicum perpetuæ continentiæ votum coram Episcopo esse emittendum, ubi marito det veniam sacros ordines suscipiendi: atque adeo neque defunctæ marito istiusmodi uxori licet denuo nubere. Adhæc si talis fuerit, quæ suspitione non careat, voto continentiæ celebrato, a secularium hominum se conversatione removeat, et in loco religioso, ubi Deo serviat, perpetuo commoretur. Ita Alexander III. *Cap. 5, 6, et 8 de Convers. Conjugator.* (**) Uno verbo: si conjux senex fuerit, in sæculo remanere poterit continentiam professam; si adulescentula, solemne castimoniæ votum profiteri debet. *Leg. XXXVIII, Tit. VI, Part. I.* (*) Hujusce disciplinæ jam inde ab sæculo VI licet vestigia repetere, uti evincitur ex *Syn. Matisconen. II. Can. XVI* ac præcipuè ex Antissiodorensis *Can. XXII*, qui in hunc modum se habet: *Non licet relicta Presbyteri, nec relicta Diaconi, nec Subdiaconi post ejus mortem maritum accipere.* (**) In Hispania jam inde ab sæculo V, initio viduæ Episcoporum, Presbyterorum, et Diaconorum vetabantur sub perpetuæ excommunicationis pœna nubere: *Syn. Tolet. I. Can. XVIII.* At non desunt qui putent, nuptias hujusmodi viduis interdici, non ob continentiam votum, ad quod emittendum nullibi coguntur, sed ob servandam bonam memoriam maritorum, eadem prorsus ratione, qua Regum etiam viduis secundæ vetabantur nuptiæ in *Syn. Tolet. XIII. Can. V*, et Cæsariensis *Can. V*, vel potiùs quia quum Bigamiam in Clericis execrarentur, eandem legem ad uxores etiam Clericorum extendi debere existimarunt. (*)

CAPUT VIGESIMUM QUARTUM.

DE IRREGULARITATIBUS.

I. Jam inde ab ævo Apostolico canones quidam in Ecclesia Christiana partim ab ipsis Apostolis, partim deinceps ab ipsamet Ecclesia sanciti adcuratè semper servati sunt, ad quos, veluti ad *lydium lapidem*, qui ad clerum promovendi essent, *digni* ab *indignis* discernerentur. Qui requisitis conditionibus destituebantur, antiquitus vel alieni a canone, vel *simpliciter* ad clerum promoveri non posse dicebantur. Sic *Syn. Nicæn. Can. XVII: deiciatur a clero, et alienus a canone existat.* Et *Can. IX tales Canon, sive Regula non recipit.* Et Synodus Neocæsarensis *Can. XII, in presbyterum evehi non potest.* Porrò secutis temporibus *Irregulares* dicti sunt, et impedimentum quo detinentur *Irregularitas*: quæ vox (cujus primum usus videtur Innocentius III, in *cap. 10 de Renuntiatione*) licet barbara sit, attamen in græcam sententiam vel rectè quadrat.

II. Antiquitus illa generalis regula ex præscripto apostolico observanda omninò erat: scilicet ut nonnisi spectatissimæ probitatis, ac integræ existimationis homines ab clerum promovendi seligerentur. Et sanè nihil magis commendavit

Apostolus, quàm ut sacris ordinibus non initiarentur, nisi qui criminis cujuscunque omninò puri, novum hominem, quem in baptismo induerant, nunquam exuerint: *I ad Timoth. III, ad Tit. I Sine crimine*, hoc est inculpati, castis, piisque moribus, fama integra, adeo gratiam baptismatis adhuc in anima integram, ac inviolatam inveniat Ordinatio, suaque gratia illam perficiat, et adcumulet. Et quidem 1. Canones sic dicti Apostolici *Can. LX* disertè præcipiunt, ut si *adversus fidelem alicujus actus illicitæ actionis accusatio, intendatur, et convictus fuerit, ad clerum ne promoveatur.* Eadem habet *Syn. Ancyrana Can. I et II.*

2. Origenes contra Celsum Ecclesiasticum hac de re Canonem sic describit *Christiani lapsos in crimen carnis rursus resipiscentes, haud secus ad redivos, recipiunt. . . ea tamen conditio, ut quoniam lapsi sunt, excludantur in posterum ab omnibus dignitatibus, et magistratibus christianis.*

3. Ex S. Augustino *Epist. 50*, ubi explicans verba Apostoli: *Oportet Episcopum sine crimine esse* docet, exceptis iis peccatis, sine quibus vita transigi nequit, quodcumque flagitium ab ordinibus repellere: *Non ait: si quis sine peccato est, hoc enim si diceret, omnis homo reprobaretur, nullus ordinaretur, sed ait, si quis sine crimine est.* Eadem prorsus est sententia Juliani Pomeri *de Vita Contemplat. Lib. II, cap. 7*, Isidori Hispalen. *de Eccles. Offic. Lib. II, cap. 5.*

4. Ex Epistola Martini I, Papæ ad Amand. *Tales, inquit, quarimus ad Sacros Ordines promovendos, quibus nulla ruga, nullumque vitæ contagium mentes, et corpora præpediat.* Eadem habet S. Gregorius M. haud semel in suis *Epist. ac præcipuè Lib. I, Epist. 25*, ubi disertè edicit pœnitentiæ obnoxio non parten ad ordinationem accessum: *Præcipimus, ne unquam ordinationes illicitas facias, nec pœnitentiæ odnoxium ad sacros ordines permittas accedere.*

(**) 5. Ex *Syn. Tolet. IV, Can. XXI*, alias *XX*, quæ dotes, quibus ornati esse debent Sacerdotes, recensens, sic statuit: *Quicumque in Sacerdotio Dei positi sunt, irreprehensibiles esse debent, Paulo attestante: Oportet Episcopum irreprehensibilem esse. Inoffensus igitur, et immaculatos decet Dei existere Sacerdotes.* (*)

6. Demùm ex eo, quod Ecclesia nunquam reprobarit, atque adeo admisit, foveritque universalem pœnè praxim, qua pueruli, vel offerrent seipsos, vel a parentibus Episcopis offerrentur, ut in pietate, ac scientiis instituti, suo ipsorum postea, ubi ad maturiorem pervenissent ætatem, accedente consensu, sacris ordinibus initiarentur. Atque hujusce praxeos illa præcipua ratio erat, nimirum ut adolescentuli necdum sæculi contagio adflati, primigeniam animi, corporisque innocentiam servantes, clericatum ambirent solo castimoniæ, religionis, sanctitatis, et vitæ æternæ amore accensi. Videsis Thomass. *Part. II, Lib. I, cap. 23.*

III. Eodem intuitu ab ordinibus arcebantur 1. Clinici, vel apud hæreticos baptizati, quorum fides satis probata non habebatur: *Conc. Neocæsar. Can. XII. Innocentius I, Et. 22. 2. Neophyti, quippe qui facili in superbiam efferri possent: Apost. I, ad Timoth. Cap. III, v. 6. 3. Peregrini, quorum non satis perspecta fides, morumque integritas: Celestinus Epist. 2, ad Episcop. Narbon. Leo M. Epist. 84, ad Anast. et Syn. Illib. Can. XXIV, Omnes qui peregre fuerint baptizati, eo quod eorum minime sit cognita vita, placuit ad Clerum non posse cooptari.* Potiori jure quicumque aliqua nominis macula laborabant *Irregulares* habebantur: ejusmodi erant hæretici, apostatæ, schismatici, alique id genus, nisi prudens Ecclesiæ dispensatio in gratiam multitudinis ex hæresi, vel schismate in Ecclesiæ sinum redeuntis intercessisset: ut in Catharis decrevit Synodus Nicæna *Can.*